

Tot el temps del món

Programes | Articles | Properes emissions | Més info

00:39:13

ANNA GUITART CONVERSA AMB BORJA BAGUNYÀ A "TOT EL TEMPS DEL MÓN"

Borja Bagunyà: "Quan un escolta el llenguatge, s'adona de moltíssimes coses"

Durant els últims mesos han arribat obres molt diferents de Borja Bagunyà a les llibreries. L'editorial Empúries ha recuperat "Plantes

SEGÜENT >

d'interior", una obra important en la seva trajectòria. Amb l'editorial Fragmenta, ha publicat "Breu història del mandat" dins de la col·lecció Assaltar la Bíblia. I també ha participat en el projecte Temps Obert, de Manuel de Pedrolo, amb les novel·les "Sessió de control" i "Una casa fosca i un flagell"

08/08/2023 - 16.59

Manuel de Pedrolo va dissenyar a principis dels anys 60 Temps Obert, una col·lecció de novel·les vinculades entre elles. **Anna Guitart** ha explicat a "**Tot el temps del món**" en què consistia el projecte.

Manuel de Pedrolo va imaginar un personatge, en Daniel Bastida, i el va situar al seu barri quan ell és un nen petit i hi ha un bombardeig feixista. Aquest és un punt de partida que servirà a Pedrolo per escriure 9 novel·les diferents. En aquestes 9 novel·les hi trobem Daniel Bastida, però són Daniels Bastida cada vegada diferents, els passen coses diverses. A partir d'aquesta sèrie de 9 novel·les, que serien el Llibre 1, Pedrolo va pensar que faria el Llibre 2. De cadascuna d'aquestes 9 novel·les n'havien de sortir dues. Pedrolo, que les va escriure totes entre el 63 i el 69, només va fer les dues primeres del segon cicle: "Cartes a Jones Street" i "Conjectures' de Daniel Bastida".

Tot i que havien passat més de 50 anys des que s'havia escrit la darrera novel·la, l'**editorial Comanegra** va pensar que aquest projecte de Pedrolo, que ell volia que continuessin altres escriptors, havia de seguir. Per això, primer van encarregar a **Núria Cadenes** dues novel·les: "**La terra s'ho porta**" i "**No han donat la llum, encara**". A **Joaquim Carbó** n'hi van encomanar dues més: "**L'ascens de Daniel Bastida**" i "**La caiguda de Daniel Bastida**", i **Borja Bagunyà** ha escrit "**Sessió de control**" i "**Una casa fosca i un flagell**".

Les novel·les de Bagunyà també parteixen de Daniel Bastida, més concretament de la novel·la "**Situació analítica**", però se'l fa absolutament seu. "**Sessió de control**" passa en un espai molt tancat. **És la conversa que en Daniel Bastida, que és psicoanalista, té amb un altre psicoanalista que, d'alguna manera, està posant en dubte o vol tenir informació sobre com ha**

SEGÜENT >

tractat un pacient. Aquest pacient és en **Nicolau, que es pensa que Franco s'ha enamorat d'ell.** A "**Una casa fosca i un flagell**", **Bastida** marxa amb uns **analistes** que creuen que la psiquiatria hauria de ser d'una altra manera. Tot junts comencen **un viatge cap a França que els portarà tota una sèrie de problemes.** En totes dues novel·les hi ha molt sentit de l'humor i hi ha molt de l'època.

Manuel de Pedrolo deia que el projecte "**Temps obert**" podia arribar a ser **demencial.** Però, d'altra banda, **Pedrolo també afirmava que "les coses que val la pena fer només són aquelles que surten del corrent, que surten del que és normal".**

Bagunyà coincideix plenament amb la frase de Manuel de Pedrolo, fins i tot **creu que aquesta frase hauria de ser un imperatiu ètic.** L'autor de "**Plantes d'interior**" pensa que l'art, quan vol generar un impacte en el lector o l'espectador, ho fa introduint "alguna cosa que balla".

"No sé si l'art aspira a ser normal."

També diu que quan hi ha comunicació natural, entre persones, les històries s'expliquen de la manera més directa i eficient, sense organitzar-les per capítols, com es fa, per exemple, en una obra literària.

"L'art per definició és ineficient. És indirecte: meandreja, s'inventa personatges, històries; se'n va a llocs molt llunyans, a temps molt allunyats, per dir alguna cosa, del present. I tot aquest tomb **crec que per definició és una sortida del normal.**"

A més a més, Borja Bagunyà sosté que **escriure és entrar en un joc molt seriós** i que la literatura i el llenguatge tenen uns principis, uns codis, que s'han de respectar.

"El que passa és que **des d'aquest joc és quan podem dir coses**, és quan podem representar el món. Aquesta és **una paradoxa molt, molt curiosa.**"

Però com es planteja Borja Bagunyà la creació literària? L'autor afirma que **"l'art comunica i neix de la voluntat de comunicar alguna cosa."**

"Un cop més o menys saps o intueixes quines obsessions t'ocupen o quin tema vols pensar, **llavors sempre has de buscar la forma literària que s'adeqüi més a aquesta cosa que tu vols pensar o a aquesta idea que vols comunicar.** Aquí és on jugues al joc."

Un element molt important és el lector, que és el "receptor" i qui fa una altra obra amb la seva interpretació. Bagunyà creu que podria escriure pensant en **el que el lector espera** però també podria subvertir aquestes expectatives, com feia Pedrolo.

"També **pots jugar a subvertir el que tu imagines que el lector espera.** I en aquesta subversió, tornem a en **Pedrolo**, passa alguna cosa que **no és del tot normal.**"

"També **pot ser que el lector se t'enfadi**, se t'avorreixi, s'indigni i t'abandoni. Aquest és el risc, de sortir una mica del que és esperable. Però crec que és part de la gràcia; almenys jo, quan obro un llibre, **no espero trobar el que ja tinc a casa o el que ja veig cada dia.**"

"Situació de partida", de Manuel de Pedrolo, és el llibre del qual neixen les dues narracions que ha escrit Borja Bagunyà. En aquest llibre s'expliquen les 15 últimes sessions d'anàlisi del protagonista, Daniel Bastida, abans de rebre l'acreditació com a psicoanalista.

*"El plantejament era buscar en un punt d'aquesta novel·la una **situació conflictiva**. Pedrolo va dir que en funció de com es resol aquesta situació, cap aquí o cap allà, se'n podien treure les dues novel·les."*

*"El que em vaig plantejar és que potser aquesta situació **conflictiva, tenint un psicoanalista, no havia de ser tant una situació d'acció, si guanya un premi o si el perd, si s'enamora o es desenamora, sinó un acte de llenguatge, és a dir, no tant què passa, sinó com ell interpreta allò que li passa.**"*

Borja Bagunyà explica que una de les coses que li van interessar moltíssim del projecte "Temps perdut" i de la proposta de l'editorial Comanegra era que, **en publicar-se les dues novel·les en un mateix volum, podia plantejar-les com un díptic.**

*"La primera ("**Sessió de control**") volia que fos una miqueta **un homenatge a aquesta situació analítica** (...) i que tot passés pel llenguatge i per una mena de tensió de cambra."*

*"Però després, esclar, la següent ("**Una casa fosca i un flagell**") havia de ser **tot el contrari**. És tot **un grup de precontraculturals** que agafen una furgoneta i se'n van cap a França."*

A Borja Bagunyà també li sembla molt interessant la **psicoanàlisi**, perquè és "una de les disciplines que **escolten** més atentament **el llenguatge, com ens movem amb aquest llenguatge i com el fem servir**".

*"La manera d'escoltar (dels psicoanalistes) em semblava fascinant, perquè **quan un escolta el llenguatge, s'adona de moltíssimes coses.**"*

També creu que aquest **estudi del llenguatge** és un **lligam** entre la feina dels **escriptors** i dels **psicoanalistes**.

*"És una feina que ens acostava molt als escriptors, que som observadors, som escoltadors. **Si fem alguna cosa durant el dia que no sigui escriure és això, estar observant i escoltant...**"*

Borja Bagunyà